

Spis treści

I ty możesz zostać ateistą	11
----------------------------------	----

Magdalena Środa

MAGDALENA ŚRODA – etyczka, filozofka, publicystka, feministka, sekretarz redakcji „Etyki”, felietonistka „Gazety Wyborczej”, Pełnomocniczka Rządu ds. Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn w rządzie Marka Belki (2004–05), kandydatka do Parlamentu Europejskiego z listy Porozumienia dla Przyszłości (2009), organizatorka Kongresu Kobiet (2009), wybrana Polką Roku 2009 w konkursie „Wysokich Obcasów”. Autorka książek: *Idea godności w kulturze i etyce* (1993), *Indywidualizm i jego krytycy. Współczesne spory między liberałami, komunitarianami i feministkami na temat podmiotu, wspólnoty i płci* (2003), *Kobiety i władza* (2009).

Ateiści istnieją	25
------------------------	----

Piotr Szumlewicz

PIOTR SZUMLEWICZ – socjolog, filozof, publicysta. Redaktor kwartalnika „Bez Dogmatu” i portalu *www.lewica.pl*. Autor ponad dwustu artykułów naukowych i publicystycznych. Publikował między innymi w „Trybunie”, „Przeglądzie”, „Gazecie Wyborczej”, polskiej edycji „Le Monde Diplomatique”, „Krytyce Politycznej”, „Etyce” „Przeglądzie Filozoficznym” i „Res Publice Nowej”. Współredaktor książek *Stracone szanse? Bilans transformacji 1989–2009* (2009) oraz *PRL bez uprzedzeń* (2010).

Ameryka, literatura i feminizm oczami ateistki	39
--	----

Wywiad z Agnieszką Graff

AGNIESZKA GRAFF – amerykańistka, feministka, tłumaczka, członkini zespołu „Krytyki Politycznej”, współzałożycielka Porozumienia Kobiet 8 Marca, wraz z którym organizuje coroczną Manifę, członkini Rady Programowej Programu Spraw Precedensowych

w Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, autorka książek *Świat bez kobiet. Płeć w polskim życiu publicznym* (2001) oraz *Rykoszetem. Rzecz o płci, seksualności i narodzie* (2008).

Ateizm entuzjastyczny 61

Wywiad z Mariuszem Agnosiewiczem

MARIUSZ AGNOSIEWICZ – publicysta, redaktor naczelny portalu *www.racjonalista.pl*, założyciel Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów, współorganizator Polskiej Federacji Humanistycznej, członek grupy Liberales, współtwórca Internetowej Listy Ateistów i Agnostyków, organizator pierwszego w Polsce ślubu humanistycznego.

Religia — więzienie ciała 79

Wywiad z Robertem Biedroniem

ROBERT BIEDROŃ – działacz na rzecz osób LGBT, członek honorowy stowarzyszenia „Pracownia Różnorodności”, przewodniczący Rady Fundacji „Trans-fuzja”, członek Rady Fundacji Równości, właściciel wydawnictwa AdPublik, laureat Tęczowego Lauru.

Bez opium religii i rynku 101

Wywiad z Krzysztofem Teodorem Toeplitzem

KRZYSZTOF TEODOR TOEPLITZ – felietonista, dziennikarz, autor wielu scenariuszy filmowych, m.in. *Czterdziestolatek*, *Motylem jestem czyli romans czterdziestolatka*, *Czterdziestolatek dwadzieścia lat później* oraz książek, m.in. *Mieszkańcy masowej wyobraźni* (1970), *Sztuka komiksu* (1985), *Najkrótsze stulecie* (2000), *Dokąd prowadzą nas media* (2006).

Wbrew rodzinie i środowisku 113

Wywiad z Renatą Dancewicz

RENATA DANCEWICZ – aktorka, wystąpiła w wielu filmach, serialach i sztukach teatralnych, m.in. *Komedia małżeńska* (1993), *Ekstradycja* (1995), *Pułkownik Kwiatkowski* (1995), *Tato* (1995), *Ekstradycja 2* (1996), *Zostać miss 2* (2003), *Na Wspólnej* (2003), *Kryminalni* (2005). W 2006 r. wystąpiła w trzeciej edycji programu *Taniec z gwiazdami*.

Prawo bez Boga jest możliwe 123

Wywiad z Pawłem Boreckim

PAWEŁ BORECKI – adiunkt w Katedrze Prawa Wyznaniowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, laureat I nagrody w XL konkursie miesięcznika „Państwo i Prawo” na najlepsze prace doktorskie i habilitacyjne z zakresu prawa

(2005), autor kilkudziesięciu publikacji naukowych dotyczących prawa wyznaniowego, prawa konstytucyjnego oraz historii ustroju i prawa Polski.

Ateizm przeciw katolickiej kulturze śmierci 141

Wywiad z Bożeną Keff

BOŻENA KEFF – publicystka, tłumaczka, poetka, działaczka społeczna, badaczka literatury w Żydowskim Instytucie Historycznym, autorka tomu poezji *Nie jest gotowy* (2001), studium *Postać z cieniem. Portrety Żydówek w polskiej literaturze* (2001, nominacja do Nagrody Literackiej „Nike” 2002), zbioru tekstów *Barykady. Kroniki obsesyjne lat 2000–2006* (2006), poematu *Utwór o matce i ojczyźnie* (2008, nominacja do „Nike” 2009).

Sztuka krytyczna wobec władzy religii 159

Wywiad z Dorotą Nieznalską

DOROTA NIEZNALSKA – artystka wizualna identyfikowana z nurtem sztuki krytycznej, tworzy obiekty rzeźbiarskie, instalacje, zajmuje się także wideo i fotografią. Autorka wielu wystaw, m.in. *Absolucja* (1999), *Vitium Origins* (2000), *Dominacja* (2001), *Potencja* (2002), *Implantacja perwersji* (2004), *Nr 44* (2006), *Demokracja* (2008), *Królestwo* (2009). Oskarżona o obrazę uczuć religijnych za instalację *Pasja*, skazana w 2003 roku na karę sześciu miesięcy ograniczenia wolności (wykonywanie pracy na cele społeczne), w 2010 roku uniewinniona.

Bez dogmatu. Ateizm oświeceniowy 167

Wywiad z Michałem Kozłowskim

MICHAŁ KOZŁOWSKI – filozof, adiunkt w Zakładzie Filozofii Nowożytnej Instytutu Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego, publicysta, tłumacz, redaktor naczelny kwartalnika „Bez Dogmatu”, współpracownik polskiej edycji miesięcznika „Le Monde Diplomatique”.

Wychowanie bez Boga i poczucia winy 179

Wywiad z Justyną Dąbrowską

JUSTYNA DĄBROWSKA – psycholożka, psychoterapeutka, redaktorka naczelna miesięcznika „Dziecko”, członkini Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Europejskiego Towarzystwa Psychologicznego, Forum „Otwartej Rzeczypospolitej”. W 2005 roku laureatka nagrody Redaktor Naczelny Roku przyznawanej przez tygodnik „Media i Marketing Polska”, autorka książki *Zrozumieć dziecko* (2005).

Ku świeckiemu państwu	193
-----------------------------	-----

Wywiad z Grzegorzem Napieralskim

GRZEGORZ NAPIERALSKI – polityk, poseł klubu Lewica, przewodniczący Sojuszu Lewicy Demokratycznej.

Nauka i humanizm wobec przesądów religijnych	207
--	-----

Wywiad z Barbarą Stanosz

BARBARA STANOSZ – filozofka, tłumaczka, specjalistka w zakresie logicznej teorii języka, współzałożycielka kwartalnika „Bez Dogmatu”, autorka wielu książek, m.in. *Logika formalna* (1969), *Dziesięć wykładów z filozofii języka* (1991), *Logika języka naturalnego* (1999), *W cieniu kościoła, czyli demokracja po polsku* (2004).

Poza wiarą i cynizmem	221
-----------------------------	-----

Wywiad z Kingą Dunin

KINGA DUNIN – pisarka, krytyczka literacka, socjolożka kultury, feministka, felietonistka „Wysokich Obcasów”, członkini zespołu „Krytyki Politycznej”, autorka wielu książek, w tym: *Obciach* (1999), *Karoca z dyni* (2000, nominacja do Nagrody Literackiej „Nike” 2001), *Czego chcecie ode mnie*, „Wysokie Obcasy”? (2002), *Czytając Polskę. Literatura polska po roku 1989 wobec dylematów nowoczesności* (2004), *Zadyma* (2007).

Lęk, odczarowanie i różnorodność — ateista w ponowoczesnym świecie	235
---	-----

Wywiad z Zygmunt Baumanem

ZYGMUNT BAUMAN – światowej sławy socjolog, filozof, eseista, jeden z czołowych przedstawicieli postmodernizmu, laureat wielu nagród krajowych i międzynarodowych, w 1968 roku opuścił Polskę w wyniku wydarzeń marcowych. Autor wielu książek, m.in. *Zarys marksistowskiej teorii społeczeństwa* (1964), *Prawodawcy i tłumacze* (1987), *Nowoczesność i zagłada* (1989), *Wieloznaczność nowoczesna, nowoczesność wieloznaczna* (1991), *Etyka ponowoczesna* (1993), *Ponowoczesność jako źródło cierpienia* (1997), *Globalizacja. I co z tego dla ludzi wynika* (1998), *Europa — niedokończona przygoda* (2004), *Konsumowanie życia* (2008).

Sceptyczny ateizm byłego decydenta	251
--	-----

Wywiad z Jerzym Urbanem

JERZY URBAN – dziennikarz, publicysta, pisarz, redaktor naczelny tygodnika „NIE”, rzecznik prasowy rządu PRL w latach 1981–89. Autor wielu książek, m.in. *Felietony z pieprzem i solą* (1986), *Alfabet Urbana* (1990), *Kłątwa Urbana* (1996).

Ateista, nie apostoł — wyznania byłego dominikanina .. 265

Wywiad z Romanem Kurkiewiczem

ROMAN KURKIEWICZ – publicysta, dziennikarz, były pracownik działu publicystyki TVP2, gdzie współtworzył programy „Tok Szok” i „Magazyn Literacki”, były redaktor naczelny „Przekroju”, a obecnie felietonista tego pisma. W radiu TOK FM prowadzi programy: „Pod tytułem”, „Kurkiewy” oraz „Mówi się”. Autor książki *Klasy polskie* (2009).

Ateizm w epoce posthumanistycznego kapitalizmu 283

Wywiad z Edwinem Bendykem

EDWIN BENDYK – współpracownik działu naukowego tygodnika „Polityka”, felietonista magazynu „Mobile Internet”, publicysta „ComputerWorld”, „Krytyki Politycznej”, „Przeglądu Politycznego”, wykładowca Collegium Civitas i Centrum Nauk Społecznych PAN, członek Rady Fundacji „Nowoczesna Polska”. Autor książek: *Zatruta studnia. Rzecz o władzy i wolności* (2002, nominacja do „Nike” 2003), *Antymatrix — człowiek w labiryncie sieci* (2004), *Miłość, wojna, rewolucja. Szkice na czas kryzysu* (2009).

Przeciw religijnej kontrewolucji 299

Wywiad z Wandą Nowicką

WANDA NOWICKA – feministka, działaczka społeczna, współzałożycielka Stowarzyszenia na rzecz Państwa Neutralnego Światopoglądowo „Neutrum” (1990), współzałożycielka i przewodnicząca Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, współzałożycielka Polskiego Komitetu Organizacji Pozarządowych — Pekin'95, laureatka polskiej edycji konkursu Kobieta Europy (1994), laureatka Tęczowego Lauru (2000), laureatka Nagrody Uniwersytetu na Wygnaniu (*University-In-Exile Award*) od nowojorskiego uniwersytetu New School for Social Research (2008).

Ateizm — luksus wolności od nienawiści 313

Wywiad z Ludwikiem Stomą

LUDWIK STOMMA – antropolog kultury, etnolog, profesor na Sorbonie i Uniwersytecie Mikołaja Kopernika, felietonista, publicysta „Polityki”, „Kuchni”, „Motomagazynu”, „Elle”, „Hustlera”, „Cosmopolitan”, „NIE”. Autor wielu książek, m.in. *Antropologia kultury wsi polskiej XIX w.* (1986), *Królów Polski przypadki* (1993), *Nalewka na czereśniach* (2000), *Dzieje smaku* (2004), *Francuska miłość* (2004), *Polskie zhudzenia narodowe* (2006).